

Tutkimus kansainvälistyy – onko tieto käytettävissä?

Tutkimuksen toimintaympäristö on muuttunut kansainväliseksi. Suuri osa Suomessa tehdystä tutkimuksesta julkaistaan englannin kielellä kansainvälisissä tiedelehdissä. Tutkimuksen lähtökohdista katsottuna kansainvälinen julkaiseminen tuo tutkimusongelmat ja tutkimuksen laadun laajan tiedeyhteisön arvioitavaksi ja siten edistää tieteen tasoa. Koska tutkijoiden pätevyyttä arvioidaan kansainvälisten julkaisujen perusteella, tutkimustarjonta ohjautuu kansainvälisiin tiedelehtiin.

Tieteellisten julkaisujen avoin saatavuus on viime aikoina herättänyt laajasti kansainvälistä kiinnostusta. Avoin saatavuus tarkoittaa sitä, että julkaisu on kenen tahansa luettavissa internetistä ilmaiseksi ja esteettömästi. Tiedelehdet ovat ottaneet nopeasti käyttöön verkkojulkaisemisen ja sen myötä internetistä on muodostumassa myös tieteellisen tiedon varasto. Internetin tiedelehdet toimivat virtuaalisena kirjastona, jonka merkitys tutkimustiedon leviämisessä kasvaa nopeasti. Monet avoimet tiedelehdet toimivat verkkojulkaisuuksina saman tieteellisen tarkastusmenettelyn mukaisesti kuin painetut tiedelehdet. Tietoa on internetin kautta helposti tarjolla, mutta tiedon suuri määrä vaikeuttaa tiedon luotettavuuden arviointia. Tiedon hakija ja käyttäjä joutuu itse tarkistamaan tietolähteen luotettavuuden.

Yliopistojen ja tutkimuslaitosten avoimet elektroniset arkistot ovat tärkeä tieteellisen tiedon julkaisukanava. Yliopistojen ja tutkimuslaitosten verkkosivuilla julkaistaan tutkijoiden artikkeleita ja opinnäytetöitä. Näitä verkkosivuja käytetään paljon. Erityisesti suomalaisten teknisten korkeakoulujen ja yliopistojen diplomityöt ovat varsin suosittuja ja niitä haetaan internetin kautta tekniikan kärkimaihin. Siksi uusien innovaatioiden suojauksesta on huolehdittava.

Kevään aikana avataan Suomen Metsätieteellisen Seuran, Helsingin yliopiston maatalous-metsätieteellisen tiedekunnan, Joensuun yliopiston metsätieteellisen tiedekunnan ja Metsäntutkimuslaitoksen yhteisesti perustama metsätieteellisiä väitöskirjoja julkaiseva verkkosarja. Sen tavoitteena on parantaa metsäalan väitöskirjoissa julkaistavan tutkimustiedon saatavuutta. Eri yliopistoihin tehtävät väitöskirjat ovat luettavissa yhteisen sarjan kautta yhdessä internet-osoitteessa.

Kansainvälisyyden lisääntyessä tutkimuksen julkaiseminen suomen kielellä on vähentynyt ja alkuperäisiä tutkimustuloksia on yhä vähemmän saatavilla suomenkielisinä. Tutkimuksen odotetaan kuitenkin tuovan tietoa yhteiskunnan ja talouselämän käyttöön. Alkuperäisten tutkimusartikkelien julkaisemista myös suomenkielisinä on pidetty metsäntutkimuksen alalla tärkeänä, jotta uusi tieto olisi helposti saatavilla myös tutkimusympäristön ulkopuolella. Siksi tutkimukset, jotka käsittelevät käytännön metsätalouden kannalta ajankohtaisia aiheita, on luonnollista julkaista suomeksi. Metsäntutkimuksessa käsitellään myös eri maissa samankaltaisia aiheita ja menetelmien kehittämistä. Sellaisten kirjoitusten julkaisupaikka on kansainvälinen tiedelehti. Tutkijoiden on nykyisin huolella harkittava, missä julkaisevat kirjoituksensa ja kenelle tutkimuksen tiedosta saattaisi olla hyötyä.

Suomenkielinen tieteellinen julkaisutoiminta luo sen käsitteistön, jota tarvitaan tieteen ja käytännön välisessä keskustelussa. Sen takia on tärkeää, että metsäalalla käytettävät käsitteet ovat vakiintuneita ja uudet käsitteet muotoutuvat tutkimuksen ja yhteiskunnan kehityksen mukana. Myös metsätieteellisen ajattelun kannalta on yhtä hyvin tarpeen ylläpitää ja kehittää suomenkielistä käsitteistöä, jota tarvitaan koko tiedemaailman alueelta – teoreettisesta käytännönläheiseen tutkimukseen. Hyvä käsitteistö syntyy tutkijoiden, ammattilaisten ja kieliasiantuntijoiden yhteistyönä. Uusien käsitteiden on oltava hyvää kieltä ja niiden on kuvattava esitettävää asiaa elävästi ja havainnollisesti. Hyvä käsitteistö ei synny vastaavien englanninkielisten termien suorina väännöksinä.

Tutkimusjulkaisemisen yleinen suuntaus näkyy myös toimittamissani tiedesarjoissa. Silva Fennicaan tarjottujen käsikirjoitusten määrä on kasvanut ja aiheet ovat monipuolistuneet. Tarjontaa tulee paljon myös Suomen ulkopuolelta. Metsätieteen aikakauskirjan käsikirjoitusten määrä on ollut viime vuosiin asti vakaa, mutta aivan viime aikoina kirjoituksia on saatu selvästi aiempaa vähemmän.

Tutkimustiedon julkaisemiseen tarvitaan erilaisia kanavia ja tapoja. Internet antaa mahdollisuuksia suurien tietovarastojen käyttöön. Myös uusia välineitä ja menetelyjä pitäisi kehittää tieteellisen vuorovaikutuksen edistämiseksi. Tiedeorganisaatioiden tulee nyt herättää keskustelua suomenkielisen tieteellisen julkaisutoiminnan merkityksestä ja vaikutuksista yhteiskunnan tiedonsaantiin. Suomenkielisen tieteellisen julkaisutoiminnan tärkeys pitää ymmärtää, ja tutkijoiden on saatava pätevoitymistä myös hyvästä suomenkielisestä tutkimuksesta. Lisäksi tutkijoita on kannustettava esittämään kansainvälisten kirjoitustensa tuloksia myös suomeksi.

Eeva Korpilahti